

Kriminalomsorgens høgskole
og utdanningscenter KRUS

2024

Høgskolekandidat i straffegjennomføring

Fengselsbetjentutdanningen

Studieplan

INNHold

Innledning	3
Generell studieinformasjon	5
Forkunnskapskrav	5
Læringsutbytte	5
Kunnskap	6
Ferdigheter	6
Generell kompetanse.....	6
Studiets kunnskapsgrunnlag	6
Internasjonalisering	6
Organisering av fengselsbetjentutdanningen	7
Praksisopplæring	7
Læringsaktiviteter	8
Skikkethet	8
Eksamen og sensur	8
Kildebruk og referanser	9
Formelle krav	9
Medvirkning og aspirantdemokrati	9

INNLEDNING

Studieprogrammet Høgskolekandidat i straffegjennomføring (120 stp.) er basert på rammeplan for høgskolekandidat i straffegjennomføring. Rammeplanen for fengselsbetjentutdanningen er gitt av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) den 14.9.2017, med hjemmel i lov av 18.5.2001 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven), jf. forskrift til lov om straffegjennomføring § 2-2, jf. forskrift om eksamen ved fengselsbetjentutdanningen § 7, og forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen § 5. Rammeplanen er revidert ved KDI den 10.12.2020.

Studiet ble akkreditert av NOKUT 28.02.2012. Det er delvis regulert av universitets- og høgskoleloven (jf. forskrift om delvis innlemming av Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) under lov 1. april nr. 15 om universiteter og høyskoler), av forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen fastsatt av Kriminalomsorgsdirektoratet 26. april 2018 med hjemmel i forskrift om straffegjennomføring av 22. februar 2002 nr. 183 § 2-2, samt av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15.12.2011.

Gradens engelske tittel er *University College Candidate in Correctional Studies*.

Det forutsettes at alle involverte parter i utdanningen har god kjennskap til dette dokumentet.

Studieplanen er basert på programplan godkjent av NOKUT 28.02.2012. Denne revisjon av studieplanen er behandlet i studieutvalget 24. april 2024 og gjelder fra og med høsten 2024.

ORGANISERING AV HØGSKOLEKANDIDAT- OG BACHELORSTUDIET I STRAFFEGJENNOMFØRING

Høgskolekandidatstudiet i straffegjennomføring utgjør grunnutdanningen av fengselsbetjenter. Studiet inngår i programplan for bachelor i straffegjennomføring. Etter å ha fullført høgskolekandidatstudiet kan fengselsbetjenter søke påbyggingsstudiet og ta bachelorgrad i straffegjennomføring. Se nærmere informasjon i studieplanen for bachelor i straffegjennomføring.

STUDIETS OPPBYGGING

Høgskolekandidatstudiet i straffegjennomføring (heltid over to år) består av:

1. Første semester
  - KRUS1000 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen (10 stp.)
  - KRUS1100 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner (10 stp.)
  - KRUS1200 Kriminalitet og straff (10 stp.)
2. Andre og tredje semester
  - KRUS1400 Kartlegging og dokumentasjon (10 stp.)
  - KRUS2000 Sikkerhet og risiko I (30 stp.)
  - KRUS2100 Tilbakeførings- og miljøarbeid I (20 stp.)
4. Fjerde semester
  - KRUS2200 Sikkerhet og risiko II (7,5 stp.)
  - KRUS2300 Tilbakeførings- og miljøarbeid II (15 stp.)
  - KRUS2400 Profesjonsforståelse og etikk (7,5 stp.)

Etter fullført og bestått høgskolekandidatstudium, følger ett års obligatorisk pliktjeneste i full stilling jf. forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen § 18.

Påbyggingsstudiet (deltid over to år) som gir bachelorgrad i straffegjennomføring består av:

1. Første semester
  - KRUS3000 Kriminalomsorgen som virksomhet (15 stp.)
2. Andre semester
  - KRUS3100 Kriminalitetsforebyggende arbeid i kriminalomsorgen (15 stp.)
3. Tredje semester
  - Valgfritt programemne (15 stp.)
4. Fjerde semester
  - KRUS3900 Bacheloroppgave (15 stp.)

GENERELL STUDIEINFORMASJON

Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS (heretter kalt KRUS) skal utdanne ansvarlige, aktive, omsorgsfulle og reflekterte fengselsbetjenter. Høgskolekandidatstudiets (fengselsbetjentutdanningens) innhold er basert på kriminalomsorgens samfunnsoppdrag gitt lov om gjennomføring av straff (Straffegjennomføringsloven) av 18. mai 2001 nr. 21. Studiet er profesjonsrettet og bygger på erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Utdanningen skal gi grunnleggende kompetanse i straffegjennomføring i kriminalomsorgen. Utvikling av profesjonsrollen inngår som et viktig element i hele studiet.

Fengselsbetjentstudiet er en generalistutdanning. En generalist er en tjenesteperson som besitter grunnleggende kunnskaper og ferdigheter innen fengselsbetjentens virksomhetsfelt. I sin løsning av oppgavene skal generalisten ha kompetanse til å utføre arbeid på sitt nivå, foreta helhetsvurderinger og trekke inn relevant spesialkompetanse og samarbeidspartnere ved behov. En generalist må og evne å se egen praksis og eget praksisfelt fra utsiden, for dermed å forstå dets sammenheng med samfunnet for øvrig. Studiet kvalifiserer til arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen innen alle straffegjennomføringsformer.

Studiets oppbygging følger en fastsatt progresjon som ivaretar en faglig progresjon fra første til fjerde semester. Det gis ikke anledning til å gjennomføre studiet med en annen progresjon enn den studieplanen og rammeplanen for utdanningen fastsetter. Vitnemål som høgskolekandidat i straffegjennomføring tildeles aspiranter som har fullført og bestått fengselsbetjentutdanningen. I dette ligger at de har bestått alle arbeidskrav og eksamener i emnene som inngår i studieplanen, har fullført alle krav knyttet til de praktisk-teoretiske semestrene og er funnet skikket til tjeneste i kriminalomsorgen.

OPPTAKSKRAV

Opptaksprosessen til fengselsbetjentutdanningen er regulert i kapittel 3 i forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen. Kvalifikasjonskravene til søkere er:

- vandel uten noe å utsette på, jf. straffegjennomføringsloven § 8
- fylt 20 år i opptaksåret
- generell studiekompetanse, eller: søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke har generell studiekompetanse, kan få vurdert om de er kvalifiserte på grunnlag av realkompetanse
- førerkort klasse B
- helse i tråd med medisinske krav fastsatt av KRUS
- tilfredsstillende fysikk, herunder bestå en fysisk funksjonstest fastsatt av KRUS
- personlige egenskaper som gjør søkeren kvalifisert for tjeneste i kriminalomsorgen

FORKUNNSKAPSKRAV

Kvalifikasjonskravene må være oppfylt ved oppstart av studiet jf. forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen § 7.

LÆRINGSUTBYTTE

Utdanningen skal ha høy faglig kvalitet og preges av tett kobling mellom profesjonsfag, disiplin fag og praksisfelt. Erfarings- og forskningsbasert kunnskap samt etikk skal være gjennomgående. Ved endt studium har aspiranten tilegnet seg teoretiske kunnskaper, profesjonsspesifikke ferdigheter og generell kompetanse til å utøve profesjonelt fengselsbetjentarbeid.

Aspiranten skal etter fullført høgskolekandidatstudium i straffegjennomføring ha følgende samlede læringsutbytte, definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Aspiranten

- har tverrfaglig kunnskap fra relevante fagområder som gir begreper, perspektiver, verktøy og metoder for straffegjennomføring i tråd med lov
- har bred kunnskap om straffens og kriminalomsorgens historie og plass i samfunnet, lovverk samt innsatte/domfeltes ulike behov
- kjenner til nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid som har betydning for fengselsbetjentes arbeid i kriminalomsorgen
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor straffegjennomføringens område

Ferdigheter

Aspiranten

- kan anvende faglig kunnskap på relevante problemstillinger i arbeidet som fengselsbetjent og gjøre rede for sine valg innen sikkerhets-, tilbakeførings- og miljøarbeid
- har relasjonelle ferdigheter og kan beherske digitale, skriftlige verktøy og teknikker som bidrar til profesjonell yrkesutøvelse
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og relevant fagstoff og knytte dette til sitt arbeid i kriminalomsorgen
- kan reflektere over faglig utøvelse, vurdere og justere egen opptreden og oppgaveutførelse

Generell kompetanse

Aspiranten

- har bred kunnskap om faglige og etiske problemstillinger som fengselsbetjenter står overfor i utøvelse av makt og omsorg
- kan planlegge og gjennomføre, sammen med andre og alene, varierte arbeidsoppgaver i tråd med etiske krav, retningslinjer og lov
- kan presentere sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger, både skriftlig og muntlig
- har relasjonskompetanse og kan bidra til utvikling av god praksis i kriminalomsorgen gjennom utveksling av kunnskap, synspunkter og erfaringer
- kjenner til nytenkning og utvikling av praksisfeltet
- har kompetanse til å forebygge isolasjon og sikre likeverdige tjenester for alle grupper innsatte og domfelte

STUDIETS KUNNSKAPSGRUNNLAG

Kunnskapsgrunnlaget i utdanningen er sammensatt av ulike disipliner og praktiske ferdigheter. Følgende disipliner kan forstås som «innramming»: Kriminologi, pønologi, sosiologi, juss, psykologi, etikk, idrettsvitenskap, pedagogikk, sosialt arbeid, profesjonsstudier og sikkerhet.

I interaksjon med disiplinene er utdanningene basert på tre kunnskapssøylar; én søyle for risiko og sikkerhet, én for straffegjennomføringsinnhold og tilbakeføring, og én for profesjonsforståelse, rett og etikk. Søylene består av innsikter fra teoretisk og forskningsbasert kunnskap metodisk og praktisk kompetanse. I spenningsfeltet mellom teoretisk kunnskap og praktisk innsikt løftes sammenhenger mellom vitenskap og felterfaringer frem.

INTERNASJONALISERING

Deler av det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget i utdanningen kommer fra internasjonal forskning. Aspirantene i høgskolekandidatstudiet må derfor forholde seg til engelskspråklig faglitteratur. Fagansatte og forskere ved KRUS trekker veksler på kompetanse som oppnås gjennom internasjonale og nasjonale samarbeidsprosjekt, både innen forskning og utviklingsarbeid i kriminalomsorgsfeltet. I fjerde semester i høgskolekandidatstudiet tilbys et kort studieopphold i et annet land, for å øke aspirantenes innsikt og reflekson rundt egen profesjonsutøvelse og ulike måter å organisere straffegjennomføring på.

ORGANISERING AV FENGSELSBETJENTUTDANNINGEN

De fire semestrene i studiet er organisert som et heltidsstudium over to år og gir generalistkompetanse i straffegjennomføring. Studiet er en lønnet grunnutdanning som kvalifiserer for arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen. Som aspirant ved KRUS er man derfor både student og ansatt. Aspiranter plikter å sette seg inn i og følge gjeldende forskrifter, retningslinjer og lovverk tilknyttet studiet. Det er obligatorisk oppmøte i alle emner som inngår i studieplanen.

Studiet legger til rette for god læringsprogresjon for aspirantene, både når det gjelder tilegning av teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheter og utvikling av identitet som fengselsbetjent. I alle fire semestrene legges det vekt på kobling mellom praksisbasert og forskningsbasert kunnskap. Se emneoversikten for nærmere informasjon om de ulike emnene som inngår i studiet.

Første semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret blir aspiranten introdusert for kriminalomsorgen og fengselsbetjentprofesjonen, og skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter som gir en forberedelse til videre studier i opplæringsenhetene i praksisfeltet. I dette semesteret skal gode studievaner, evne til å samarbeide om studieoppgaver, bruk av digitale verktøy i studiet etableres, og aspiranten utvikle enn grunnleggende forståelse av vitenskapelig tenkning og akademisk skriving.

I andre og tredje semester organiseres studiene i en opplæringsenhet i praksisfeltet. Denne delen av utdanningen utgjør de praktisk-teoretiske semestrene, og sammenhenger mellom erfarings- og forskningsbasert kunnskap vektlegges. Aspiranten skal utvikle kunnskaper og ferdigheter gjennom veiledet praksis, undervisning og teoretiske og praktiske selvstudier. Aspiranten skal normalt være på samme opplæringsenhet i begge semestrene. Studieaktivitetene ledes og organiseres av KRUS ved praksisteamet, i samarbeid med lokal opplæringsenhet. Aspiranten skal trekke veksler på den erfaring og kunnskap hen bringer med seg inn i studiet, og blir utfordret til kritisk refleksjon, både individuelt og i grupper. Dette forutsetter et åpent læringsmiljø hos både aspiranter og ansatte ved KRUS og i opplæringsenhetene. Aspirantleder og aspirantveiledere ved lokal enhet har et delegert ansvar for aspiranten mens de er i opplæringsenheten.

Fjerde semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret skal aspiranten utvikle refleksivitet over erfaringer fra de praktisk-teoretiske semestrene. Aspirantene skal bearbeide egne erfaringer og tilegne seg ytterligere teoretisk kunnskap. Det gis mulighet for kritisk refleksjon, bevisstgjøring av holdninger, verdier og utøvelse av profesjonelt skjønn, og rom for å behandle dagsaktuell tematikk.

PRAKSISOPPLÆRING

De første 3-4 ukene i praksisperioden er satt av til opplæring. I denne perioden blir aspirantene fulgt opp tettere av veilederne både på vakt og i samtaler knyttet til praksis. Veiledningen organiseres gjennom undervisningsaktiviteter, veiledningstimer og veiledningsvakter. Ferdighetstrening vektlegges i denne delen av studiet. I løpet av praksisperioden skal aspirantene ta et mer selvstendig ansvar i praksis og det forventes progresjon i tjenesteutførelsen.

Veiledning handler i stor grad om interaksjon og kommunikasjon. Gjennom veiledningen inviteres aspiranten til refleksjon over faglige og yrkesrelaterte utfordringer de møter i hverdagen, med mål om å utvikle ny innsikt og erkjennelse. Sammenhengen veiledningen foregår i, både de fysiske rammene og innholdet, er av vesentlig betydning for både valg av temaer og måloppnåelse.

Aspirantledere følger opp aspirantveiledere og aspiranter gjennom å kvalitetssikre veiledning og skikkethetsvurdering (se mer informasjon under punktet Skikkethet). De observasjonene som gjøres danner grunnlaget for videre veiledning, samt for skikkethetsvurderingen. Aspirantveiledere har ansvar for veiledningsvakter og -timer. Aspirantene skal få fortløpende tilbakemelding på sin tjenesteutførelse av aspirantveilederne. I tillegg får aspirantene en mer omfattende vurdering av sin tjenesteutførelse, og vurdering av oppnådd læringsutbytte i studieplanen, når de er midtveis i praksisopplæringen, og ved avslutning av praksisstudiet.

LÆRINGSAKTIVITETER

I studiene ved KRUS tas det i bruk ulike undervisnings- og læringsformer som forelesning, seminarundervisning, gruppearbeid, øvelser og veiledning individuelt og i grupper. Digitale verktøy og elektronisk læringsplattform benyttes gjennom studiene.

Aspiranten har et selvstendig ansvar for å tilegne seg gjeldende læringsutbytte og pensum. Muligheter for å oppnå foreskrevet læringsutbytte sikres gjennom ulike læringsaktiviteter. Dette kan eksempelvis være forelesninger, veiledet praksis, fysiske aktiviteter, skriftlige innleveringer, deltagelse i seminarer og grupper, fremførelse av muntlige, faglige innlegg og tilbakemeldinger på eget og med-aspiranters arbeid. I øvingsrom ved høgskolen får aspirantene trene på så vel forsvars- og pågripelsesteknikker som ulike kommunikasjonsferdigheter. Øvelsene støttes av digitale verktøy som videoopptak og strømming. Aktiv deltagelse forventes av aspirantene uavhengig av læringsform, fysisk og digitalt.

SKIKKETHET

Kriminalomsorgen er en del av samfunnets maktapparat. Dette gir fengselsbetjenten spesielle oppgaver og utfordringer når det gjelder myndighetsutøvelse og makt over mennesker som stiller krav om at fengselsbetjenter er skikket til tjeneste. Den enkelte aspirant vil bli veiledet og vurdert løpende på sin skikkethet gjennom hele studieforløpet.

Formålet med skikkethetsvurderingen er å sikre at innsatte og domfelte skal møte ansatte som er skikket for yrket og være sikret mot overgrep og vilkårlighet. En skikket betjent må også kunne ivareta egen og kollegers trygghet. Forhold utenfor tjenesten kan også tillegges vekt ved vurdering av skikkethet. Dette gjelder opptreden eller handlinger som har direkte betydning for tjenesten som fengselsbetjent eller som har betydning for den tillit og aktelse som er nødvendig for å inneha en slik stilling. Hvordan skikkethetsvurdering gjennomføres i fengselsbetjentutdanningen er nærmere beskrevet i «Retningslinjer for skikkethetsvurdering i fengselsbetjentutdanningen».

EKSAMEN OG SENSOR

Det brukes varierte vurderingsformer i emnene som tilbys i studiet. Vurderingsformene tilpasses læringsutbyttet i de enkelte emnene. Se emneplanene for nærmere informasjon om vurderingsformene i de enkelte emnene.

Ved eksamen eller vurdering der resultatet inngår på vitnemålet, eller innregnes i vurderingsenheten for emner i utdanningen oppnevner KRUS sensorer i samråd med fagmiljøet ved KRUS. Bruk av sensorordning fremgår av emneplanene. Det skal normalt benyttes minst én ekstern sensor ved eksamen.

I emner med arbeidskrav er det en forutsetning å få arbeidskravene godkjent for å kunne avlegge eksamen i det aktuelle emnet. Om ikke annet fremkommer av emneplanen, har aspiranter tre forsøk på å få et arbeidskrav godkjent. Dersom arbeidskravet ikke godkjennes kan ikke aspiranten fremstille seg til eksamen og ny eksamen regnes som siste forsøk jf. forskrift om eksamen i fengselsbetjentutdanningen §17 1. og 2. ledd.

Det benyttes to karakterskalaer/vurderingsuttrykk i studiene:

Bestått/ikke bestått, som er et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

Gradert karakterskala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. KRUS benytter følgende generelle, kvalitative beskrivelser:

Symbol	Betegnelse	Beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.

B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Brukbar	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Kildebruk og referanser

Ved oppgave- og eksamensskrivning ved KRUS benyttes siste versjon av APA som referansestil. Ved mangelfull referering kan aspiranten bli mistenkt for fusk/forsøk på fusk jf. §14 i forskrift om eksamen i fengselsbetjentutdanningen. Plagiatkontroll gjennomføres på alle skriftlige innleveringer.

Formelle krav

Evnen til å oppfylle formelle krav er en del av vurderingsgrunnlaget i emnene og vil bli tillagt vekt i sensureringen. Grove avvik og brudd på formelle feil, eksempelvis på omfang av oppgaven, vil medføre at besvarelsen settes ned i karakter.

MEDVIRKNING OG ASPIRANTDEMOKRATI

Aspirantene har en sentral rolle i kvalitetsarbeidet ved KRUS. Alle aspiranter inviteres til å gjennomføre semestervise evalueringer. I tillegg inviteres de med i underveisevalueringer både på høgskolen og i opplæringsenhetene. Aspirantene i kullet har sitt eget aspirantråd, med en valgt leder og en representant og en vararepresentant fra hvert seminar. Representanter fra kullet deltar i læringsmiljøutvalget (LMU) hvor aspirantenes arbeids- og læringsmiljø, og rammebetingelser for læring står sentralt. Aspirantene er videre representert i studieutvalget, der blant annet revisjon av studieprogrammene på høgskolen blir behandlet.